

ževnosti. Še najmanj mu je znano slovansko slovstvo, ne izvzemši niti ruskega, dasi je bival v Rusiji. Ko so praznovali Srbi petdesetletnico Jovanovičevega književnega dela, je povabila „Matica Srpska“ Kostića, naj govori na njenem večeru tovarišu slavnostni govor. Kostić se je odzval, a govoril tako, da je bilo ogorčeno vse občinstvo. Knjiga je s tem govorom vsekakor v zvezi. Vpraša se le, ali je napisal tako obširno študijo vsled ogorčenja občinstva, vsled ponesrečenega govora, ali je govoril nalašč tako, samo da dobi povod, izdati knjigo. Študija je razdeljena v pet glavnih delov: I. Pristup; II. Pevanija; III. Druga Pevanija; IV. Snohvatice; V. Devesilje. Nit, ki prepleta vso knjigo, je: Jovan Jovanović je velik, občudovanja vreden kot lirik, kot pevec ljubezni, slab kot zmaj, kot pesnik bojevnik. Na tem temelji vsa razprava, češ, „stvorio ga Bog, da bude slavuj, a on silom navalio, da bude zmaj.“ Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata. Kot slično prikazen navaja Goetheja, češ, i temu ni bilo dosti, da je Goethe, hotel je biti še Shakespeare, a dramatik da ni bil nikdar. Tuintam izreka Kostić svoje pomisleke proti Jovanovičevi tehniki, njegovim rimam in jeziku. Vse — ne brez vzroka! Nazivlje ga „samonazvani Zmaj“, češ, da ni nikdar čul, da bi klical kdo Jovanovića Zmaja, pač pa da se je samemu to ime tako omililo, da si ga je nadel. Knjiga je pisana zlovoljno, a vendar zanimivo in poučno. Lazar Kostić, sploh nezadovoljen s srbskimi razmerami, se pa odločno brani očitanja, da je govoril in pisal pikro o svojem prijatelju zaradi neke osebne praske z Zmajem. Resnica je, da je spesnil Jovanović v zadnjih desetih letih marsikaj, kar mu ni na čast. Ako odštejemo neka prerezka in vsa ona mesta, kjer pretirava Kostić nalašč, samo da je razloček med slavcem in zmajem tem očitnejši, nam nudi njegova knjiga v modernem žanru pisano, obenem najboljšo monografijo o Jovanoviću ter sploh najboljšo monografijo, kar jih eksistira v srbskem slovstvu.

Janko Lokar.

Koncert na čast skupščinarjem »Zveze slov. pevskih društev“ dne 18. sept. 1904. Pele so se Hajdrihova „Hercegovska“, Ipavčeva „Savska“, Foersterjeva „Povejte, ve planine!“ in Jenkova „Na moru“. Razen tega je društvena godba svirala tri orkestrske skladbe. Iz tega programa je razvidno, da nas niso iznenadili z novimi skladbami. Nekaj novega pa je bil skupni nastop moških zborov „Glasbene Matice“, „Ljubljane“ in „Slavca“. Nad 100 pevcev je pelo pod vodstvom koncertnega vodje gosp. M. Hubada. Vendar se ni pogrešalo one železne discipline v deklamaciji, v akcentuiranju in v razdelitvi svetlobe in sence, moči in nežnosti, česar smo pri gosp. Hubadu tako vajeni, da se ne čudimo več tem vrlinam. Par posebno finih nians (omenjam na pr. menjavo registrov na koronah v Ipavčevi „Savski“, ki jo je bilo slišati tako precizno, enotno in čisto kakor na orgle igrano — čudovit odmev izmed šumečih vrhov!) nas je tako razveselilo, da prvemu basu izpregledamo radi par negotovosti v intonaciji. Manjkalo mu je — tako se mi je zdelo — na nekaterih mestih one prostosti, sigurnosti in agilnosti glasov, ki daje zvoku sveže, srčno blagoglasje. Skupnega nastopa vseh v zvezi nahajajočih se društev se smemo na vsak način veseliti. Tudi društvena godba je pod hvalevrednim vodstvom g. Poule prav srečno rešila svojo nalogo. Potpuri iz opere „Prodana nevesta“ pa ni zaslužil, da se je vtihotapil pod Smetanovo

zastavo v koncertni program. Bilo je mučno poslušati, kako je onečastil dotični neimenovani aranžer krasno muzo češkega skladatelja. V Mackartovih barvah kopa-joči se osmi slovanski ples Dvořakov in titanski akcenti njegovi so zaključili program, obenem pa na stežaj odprli vrata k nebesom ljubezni, h katerim strme genijalne končne sekvence tega umotvora.

Dr. Gojmir Krek.

C. K. Християн: Скице, Београд, Свет. Б. Цвијановић. Свеска I. din. 2:50. (Vsebina: 1. Melodie. 2. L'automne. 3. Melodie orientale. 4. Berceuse. 5. Arietta. 6. Chant sans paroles.) — „Allegretto quasi andantino“, „Moderato quasi andante“. O vi kvasi-čni umotvori, vi mi silite v spomin ono faustovsko-ironično klasično pšico Prešernovo, ki nam vsaj pogojno še vedno obeta blažene zlate čase. — Bodimo resni! Glede navedenih skladb se nam čudno godi. Če je skladatelj v kompoziciji navaden diletant in se glasbene teorije ni učil, moramo njegov talent in njegovo pridnost hvaliti; na drugi strani pa se nam zdita prav majhna, če je spisal te stvari teoretično izšolan glasbenik. Iznajdba je skromna, srečamo celo dobre znance, Griega, Čajkovskega i. dr., oblika je tuptam nejasna ali naivno korumpirana. Dvoročni klavirski stavek je deloma neroden, harmonizacija dostikrat monotona in revna, ali celo nerazumljiva in grda, vezanje glasov na več mestih nepravilno in prisiljeno. Na posameznosti opozoriti tu ne kaže. Ne poznamo skladatelja. Zdi se nam pa jako mlad. Če se v tem ne motimo, mu sedaj še ni odredi bodočnosti. Ljudje, ki so v mladosti veliko grešili, postajajo pozneje večjidel prav solidni državljani. Mislimo in upamo, da velja to tudi v umetnosti. V tem zmislu pozdravljamo tudi to novost, takorekoč kot neizogiben začetek poznejšemu napredovanju.

Dr. Gojmir Krek.

Upodabljuča umetnost

Jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu. Od posebnega poročevalca, ki ga je poslal „Ljublj. Zvon“ na jugoslovansko umetniško razstavo v Belgrad, smo prejeli za zdaj sledeči referat: Dne 18. septembra t. l. (po julijanskem štetju 5. t. m.) se je otvorila ob valovih Donave in Save prva jugoslovanska umetniška izložba, ki je obenem tudi prva umetniška razstava na Srbskem sploh. Veselo znamenje je, da so se ravno Srbi, ki imajo med Jugoslovani edini neodvisen politični organizem, svoje lastno kraljestvo, postavili na čelo kulturnemu razvoju balkanskih Slovanov. Srbska „Omladina“, ki je up države in naroda, se je postavila na edino pravo stališče, da proslavi sebe in brate: zrla ni v zunanosti slave srbske in slovanske, nego v prosveti, v duševnosti: baš radi tega pa je vsa prireditev samo in izključno kulturnega značaja in prav radi tega upamo, da vzpihana ideja ne ugasne, nego da bo žarela in plamtela v čimdalje lepšem, veličastnejšem sijaju.

Otvoril je razstavo sam kralj srbski Peter I. Karadjordjević ob 11. uri dopoldne. Izložbeni prostori so v „veliki školi“, t. j. v belgrajski univerzi, ter zavzemajo celo drugo nadstropje. Vse priprave je vodil Omladinski odbor; na čelu mu je bil Valtrović, bivši profesor, aranžma posameznih oddelkov, ki se ločijo po narodnosti, so prevzele dotične umetniške skupine. Srbski del je aranžiral Risto Vukanović, hrvaški Rudolf Valdec, bolgarsko skupino Mrtvička in Mihajlov, slovensko pa (imamo tri pododdelke: Savo, Vesno in ostale umetnike, ki niso v nobeni umet. zvezi) Jakopič,